

O autorce

Sarah Heath ukończyła studia na uniwersytecie w Bristolu (Wielka Brytania), uzyskując dyplom lekarza weterynarii, w roku 1988. Od początku swojej pracy zawodowej zajmuje się medycyną behawioralną małych zwierząt, a od 1992 prowadzi własną praktykę jako konsultant w dziedzinie zachowań zwierząt, obecnie w południowo-wschodniej Anglii. Co miesiąc prowadzi zajęcia w klinice behawioralnej w Wyższej Szkole Medycyny Weterynaryjnej w Liverpoolu, gdzie jest honorowym wykładowcą. Poza pracą kliniczną wyklada w szkołach i uczelniach weterynaryjnych, zarówno w swoim kraju, jak i za granicą, pisze regularnie artykuły do czasopism weterynaryjnych i magazynów popularnych, a także współpracuje z radiem i telewizją. Czas wolny od pracy zawodowej Sarah Heath spędza ze swoimi dwoma synami, psem i dwoma kotami.

Tytuł oryginału: Puppy behaviour and training

© Copyright The Iams Company, Europe 2005

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment tej publikacji nie może być kopiowany, przechowywany w systemach informatycznych umożliwiających dostęp do niego za pomocą wyszukiwarek, ani też przekazywany w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakichkolwiek środków, elektronicznych, mechanicznych, fotokopii, nagrań i innych, bez uprzedniego pisemnego zezwolenia The Iams Company.

© Copyright for the Polish edition

Firma Stopa – Wiesław Stopa, Skrzyszewo Żukowskie 152, 83-330 Żukowo,
tel. 058 681 88 97, 058 684 95 35, www.stopa.com.pl

Pomysł, projekt i wykonanie wersji angielskiej

Strijbos Graphic Group

Waalre, Holandia

www.strijbosgg.com

Przekład z języka angielskiego: Magdalena Kozłowska

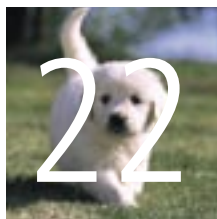
Dystrybucja na terenie Polski: Firma Stopa – Wiesław Stopa, Skrzyszewo Żukowskie

Publikacja bezpłatna

Szczenie

– zachowanie i szkolenie

Spis treści

- 05 Wprowadzenie
- 07 Zrozumieć psa
- 09 Wczesne doświadczenia i ich wpływ na zachowanie psa dorosłego
- 22 Czego szczenię musi się nauczyć
- 45 Nawiązywanie przyjaźni z lekarzem weterynarii
- 50 Jak radzić sobie z powszechnymi problemami behawioralnymi

Przygotowanie szczenięcia do życia w środowisku domowym ma ogromne znaczenie, jeżeli chcesz, aby wasz związek przyniósł tobie i twojemu szczenięciu maksimum korzyści.

Wprowadzenie

5

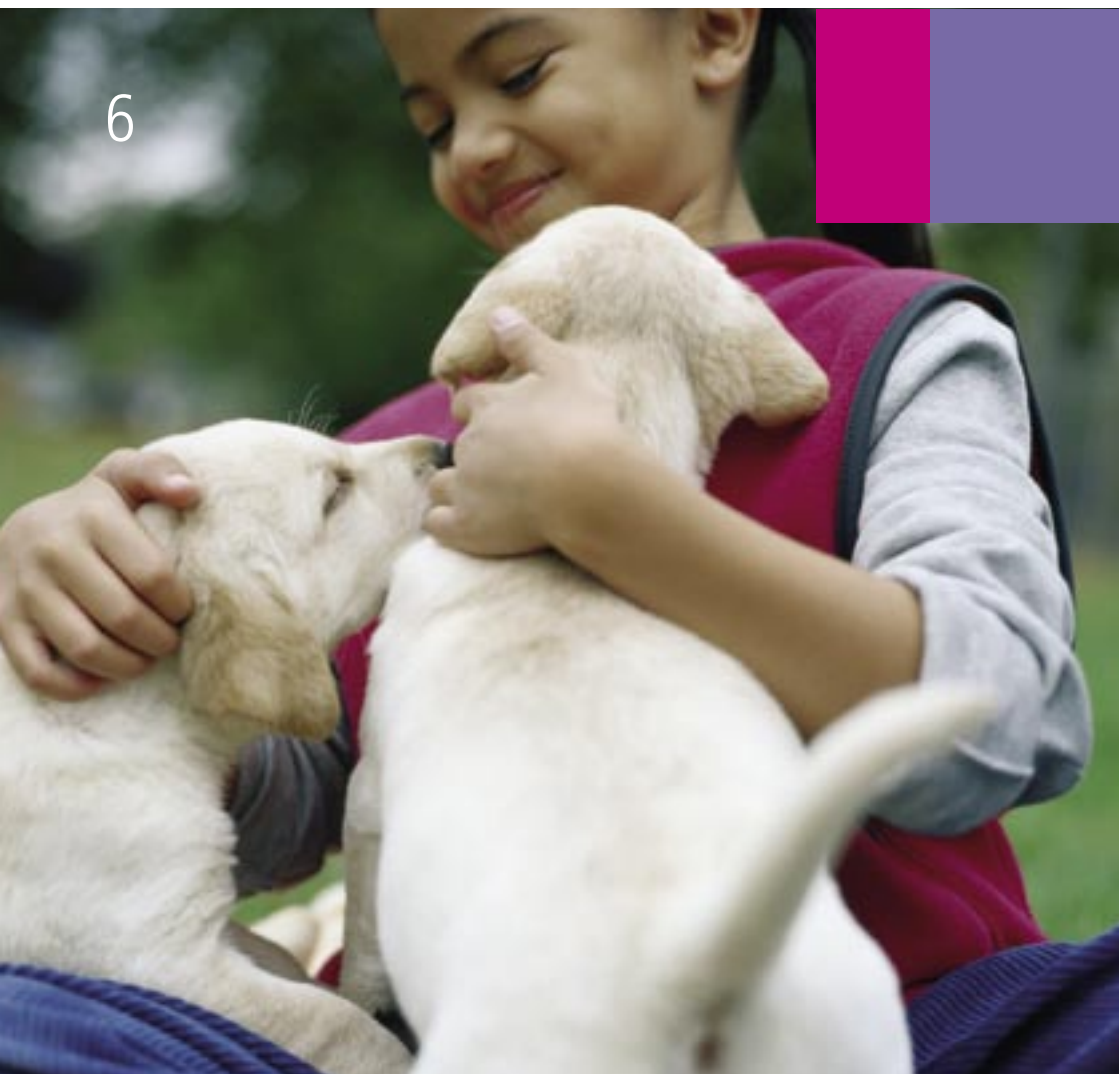
To wielkie wydarzenie, kiedy w domu pojawia się nowy czworonożny mieszkaniec, ale integracja szczenięcia w tym nowym dla niego środowisku nie zawsze jest łatwa. W pierwszych tygodniach wspólnego życia ustalają się wzorce zachowań twojego psa na przyszłe lata i zbudowane zostają podstawy wzajemnych relacji między wami.

Szczenię musi nauczyć się bardzo wielu rzeczy, a nauka przynosi najlepsze rezultaty, jeżeli odbywa się na zasadzie pozytywnych interakcji i nagradzania. Dlatego wychowanie i szkolenie twojego szczenięcia powinno polegać na nagradzaniu i chwaleniu go za dobre zachowanie, a nie na karaniu za zachowanie niepożądane. Duże znaczenie ma też prawidłowe żywienie szczenięcia, bo zapewnia mu optymalny rozwój fizyczny. Najnowsze badania naukowe wskazują, że pożywienie odgrywa także ogromną rolę w rozwoju mózgu i ma wpływ na zdolność uczenia się.

Ta książeczka powstała po to, aby pomóc ci stworzyć szczęśliwy i przynoszący korzyści obu stronom związek z twoim szczenięciem. Ważne jest jednak, abyś pamiętał, że każdy pies jest inny i że może istnieć potrzeba zmodyfikowania niektórych rad zamieszczonych w tej publikacji tak, aby dopasować je do konkretnej sytuacji. Jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości lub pytania, powinieneś poprosić o radę lekarza weterynarii.

6

Ważne jest zrozumienie,
w jaki sposób psy komunikują się.
Pozwoli ci to uniknąć nieporozumień
w interakcjach ze swoim szczenięciem.

Zrozumieć psa

Psia mowa

Podczas komunikowania się z osobnikami tego samego gatunku psy posługują się całą gamą instynktownych zachowań i bardziej skomplikowanych wyuczonych reakcji, aby przekazać swoją wiadomość. Wszystkie zmysły (wzroku, zapachu, smaku, słuchu i dotyku) mają swoją rolę w efektywnej komunikacji, a różnice pomiędzy psimi i ludzkimi metodami porozumiewania się często leżą u podstaw problemów behawioralnych.

Znaczenie mowy ciała

Komunikacja wzrokowa stosowana jest do przekazywania informacji o statusie społecznym oraz stanie emocjonalnym psa. Jest ona bardzo ważna w kontrolowaniu agresji podczas interakcji społecznych. W tym procesie wykorzystywane są zarówno różne wyrazy pyska, jak i pozy ciała oraz sposób trzymania i zachowanie ogona. Aby uniknąć problemów w komunikacji wynikających z błędnej interpretacji zachowania psa, właściciele psów powinni poznać niektóre typowe sygnały stosowane przez te zwierzęta.

- Pies, który cieszy się, że kogoś widzi, ma zrelaksowany wyraz pyska i oczu, uszy złożone do tyłu, kąciaki warg podciągnięte do tyłu i stale macha ogonem.
- Pewnego siebie psa charakteryzuje wyprostowana, dumna postawa, z wysoko podniesionymi głową i ogonem oraz nastawionymi uszami.
- Mniej pewny siebie pies przyjmuje pozycję na ugiętych kończynach, zgarbioną, przy czym ogon i uszy trzyma nisko i blisko ciała.
- Pewny siebie, agresywny pies będzie starał się, aby jego ciało wydawało się jak największe – przez wyciągnięcie się na całą wysokość, podniesienie ogona i nachylenie się w kierunku osobnika,

którego chce nastraszyć. Takiej postawie psa może towarzyszyć patrzenie prosto w oczy drugiego osobnika, obnażanie zębów i unoszenie warg w taki sposób, aby „przeciwnik” musiał zauważyć, jaki potężny oręż ma w pysku.

- Tchórzliwy osobnik, starający się okazać uległość, aby powstrzymać dalszą eskalację agresji, usiłuje wyglądać na jak najmniejszego. Osiąga to przez ugięcie nóg, podkulenie ogona i opuszczenie głowy. Jednocześnie osobnik ten może zacząć unikać kontaktu wzrokowego i okazywać „poddańczy uśmiech”, wyciągając kąciaki warg ku tyłowi przy zamkniętym pysku. Taki pies może także przewrócić się na grzbiet i odsłonić brzuch, pozbawiając się w ten sposób możliwości aktywnej obrony.
- Chęć do zabawy przekazywana jest przez psa w postaci zachęcających „ukłonów”. Taki „ukłon” polega na obniżeniu przedniej części ciała przez ugięcie przednich kończyn, przy jednocześnie wyprostowanych kończynach tylnych.

Wczesne doświadczenia i ich wpływ na zachowanie psa dorosłego

Socjalizacja i oswajanie ze środowiskiem

Jeśli psy mają żyć w społeczności ludzkiej, trzeba nauczyć je kilku bardzo ważnych rzeczy, aby umożliwić im udaną integrację. Taka nauka jest bardzo istotna dla dobra samego psa, ponieważ jej celem jest zminimalizowanie prawdopodobieństwa, że wystąpią u niego strachy i fobie w związku z widokami, dźwiękami i zjawiskami, z jakimi będzie spotykać się w codziennym życiu. Jest także ważna z ludzkiego punktu widzenia, ponieważ pomaga ograniczyć przypadki agresywnych psich zachowań i wpłynąć na wykształcenie w naszej ludzkiej społeczności pozytywnych skojarzeń związanych z psami i ich posiadaczami.

Szczenięta muszą poznać, jakie komplikacje wiążą się z życiem psa w domu i rodzinie ludzkiej, a w procesie socjalizacji muszą nauczyć się właściwych relacji z ludźmi i zwierzętami, z jakimi zetkną się w swoim życiu. W dodatku muszą zostać zaznajomione w widokami, dźwiękami i doświadczeniami, jakie ma im do zaoferowania środowisko, w którym żyją. Oswajanie szczenięcia z tymi zjawiskami życia codziennego

powinno odbywać się łagodnie i w sposób kontrolowany. I chociaż lista rzeczy, jakie trzeba szczenię nauczyć, wydaje się nie mieć końca, nie wolno jednak zapominać, że potrzebuje ono także dużo snu!

Dobrze jest zaplanować program socjalizacji szczenięcia i osławiania go ze środowiskiem oraz codziennie zapoznawać je z czymś nowym.

- Pamiętaj, aby wszystkie twoje kontakty ze szczenięciem przysparzały mu pozytywnych wrażeń i że należy unikać fizycznej konfrontacji.
- Wprowadzaj potencjalnie stresujące rzeczy stopniowo.
- Postępuj tak, aby twoje szczenię nigdy nie czuło się przytłoczone nowymi doświadczeniami.

10

Szczenięta powinny poznać fizyczną i socjalną złożoność życia bardzo wcześnie.

- Jeśli twoje szczenię ma jakieś przykre doświadczenia, które wywołują u niego strach, pamiętaj, aby zapewnić mu przyjemne wrażenia, gdy ponownie znajdzie się w podobnej sytuacji.

Jeśli chodzi o przyzwyczajanie szczenięcia do dźwięków występujących w środowisku domowym, to dużą pomoc w tym procesie mogą stanowić nagrania na płytach kompaktowych, które oferowane są na stronie internetowej www.soundsscary.com. Jako środek zwiększający poczucie bezpieczeństwa szczenięcia w pierwszych kilku tygodniach w nowym domu zalecamy produkt Dog Appeasing Pheromone (DAP) zawierający feromony. Poza tym zawsze możesz zapytać lekarza weterynarii o radę.

Dzieci i zwierzęta domowe

Wychowywanie w środowisku, w którym są psy, koty lub inne zwierzęta domowe, zapewnia dzieciom wiele korzyści.

Ale kontakty pomiędzy dziećmi i szczeniętami powinny odbywać się zawsze pod kontrolą osób dorosłych i nigdy nie należy pozostawiać ich razem samych. Nieporozumienia, do jakich może dojść między dzieckiem a psem wskutek błędnej komunikacji, zdarzają się bardzo często, a w takiej sytuacji łatwo może dojść

11

do wypadku. Do większości przypadków pogryzienia małych dzieci przez psy należące do rodziny dochodzi przy braku nadzoru. Szczególnie ryzykowne są sytuacje, gdy do niekontrolowanego kontaktu dochodzi, kiedy pies bawi się, je lub śpi. Dlatego bardzo ważne jest nauczanie dzieci prawidłowego postępowania z psami:

- Wprowadź regułę, że dzieciom nie wolno brać szczenięcia na ręce. Pozwoli to uniknąć przypadkowych problemów podczas noszenia szczenięcia i da ci pewność, że szczenię nauczy się, iż dzieci to istoty przyjazne, z którymi miło jest przebywać.
- Ustal zasadę, że dzieciom nie wolno przeszkadzać szczenięciu podczas snu lub jedzenia.

Przygotuj swoje szczenię do kontaktów z małymi ludźmi przez socjalizowanie go z dziećmi od pierwszych dni w twoim domu. Zapewni to zmniejszenie do minimum potencjalnego ryzyka związanego z interakcjami dziecko-pies i pomoże sprawić, że i szczenię, i twoje dzieci będą

czierać wyłącznie radość z wzajemnych, obopólnie korzystnych relacji. Zaznajamianie szczeniąt z dźwiękami wydawanymi przez niemowlęta i małe dzieci może być łatwiejsze, jeśli posłużysz się specjalnie przygotowanymi nagraniami na płytach kompaktowych oferowanych na stronie internetowej www.soundsscary.com.

Wprowadzanie szczenięcia w świat zewnętrzny

Należy zabierać szczenięta na dwór i zapoznawać je z otoczeniem tak szybko, jak to tylko możliwe, aby zapewnić maksymalną skuteczność procesów socjalizacji i osuwania ze środowiskiem oraz nauczyć je akceptowania różnorodności rzeczy, zjawisk i wyzwań w ich świecie. Oczywiście bardzo ważne jest, aby przedsięwziąć wszelkie możliwe środki ostrożności, aby nie narazić szczenięcia na ryzyko zachorowania, ale też rozsądnie jest zabierać szczenię na wycieczki poza miejsce zamieszkania tak wcześnie, jak to możliwe.

Należy unikać miejsc, w których inne zwierzęta załatwiały swoje potrzeby fizjologiczne, trzeba też unikać kontaktów szczenięcia ze zwierzętami nie szczepionymi, ale ryzyko wynikające z odizolowania szczenięcia od świata zewnętrznego między czwartym a czternastym tygodniem życia jest równie duże jak to, na jakie szczenię narażone jest podczas krótkich wyjść na dwór. Aby zmniejszyć ryzyko zachorowania do minimum, trzymaj szczenię na rękach w miejscach publicznych.

Po zakończeniu cyklu szczepień (wraz z kwarantanną poszczepienną) nie ma ograniczeń co do różnorodności doświadczeń, jakie możesz

13

zaoferować swojemu szczenięciu. Pamiętaj jednak, że młode zwierzęta mają duże zapotrzebowanie na sen i muszą często ucinąć sobie drzemki! Uczenie szczenięcia, że czasami musi zostać samo, jest równie ważne jak zapoznawanie go z fascynującymi zjawiskami w otaczającym świecie. Dlatego pamiętaj, żeby w „planie zajęć” twojego szczenięcia znalazło się też miejsce na odpoczynek i pozostawanie bez towarzystwa.

Wcale nie jest rzadkością to, że szczenięta objawiają pewien strach przy pierwszych spotkaniach z ludźmi lub miejscami. Bardzo ważne jest, aby w takich wypadkach reagować w sposób pozytywny i odeprzeć pokusę zapewnienia szczenięciu pełnego komfortu. Głaszcząc i uspokajając wtedy szczenię, zwiększasz ryzyko, że jego strach nasili się, a sytuacja tylko znacznie się pogorszy. Dlatego najlepiej jest zignorować reakcję szczenięcia i zastosować zabawę jako formę rozproszenia jego uwagi.

Jeżeli jednak oznaki strachu u szczenięcia przy nowych kontaktach są bardzo wyraźne, powinienś porozmawiać na ten temat z lekarzem weterynarii i dowiedzieć się, jak postępować ze swoim szczenięciem, gdy zachowuje się w ten sposób. Lękliwe zachowanie nie zmienia się na lepsze z wiekiem, a zwykle może się jeszcze stopniowo pogarszać. U wielu z takich strachliwych psów z czasem pojawić się może zachowanie agresywne, które ma na celu chronić je przed zagrożeniami, jakie wyczuwają w swoim otoczeniu. Im szybciej poczynisz starania, aby poprawić uczucie pewności siebie u swojego szczenięcia, tym lepiej – dlatego nie zwlekaj i zacznij szukać rady, jeśli zauważysz niepokojące objawy.

14

Im więcej różnych doświadczeń szczenięta mają do ukończenia ósmego tygodnia życia, tym lepiej będą mogły radzić sobie z nowościami i wyzwaniem, kiedy dorosną.

Kontakty z innymi psami

Wszystkie szczenięta muszą nauczyć się, jak porozumiewać się z innymi psami, i chociaż niektóre mają to szczęście, że mogą mieszkać z drugim psem, to jednak dla większości szczeniąt kontakty z psami ograniczają się do spotkań podczas spacerów.

Bardzo dobrym sposobem zapewnienia szczenięciu wielu kontaktów z innymi psami jest uczęszczanie z nim do dobrze prowadzonego piesiego przedszkola, gdzie odbywają się zajęcia w zakresie socjalizacji

szczeniąt. Szczenięta mogą zacząć uczęszczać na takie zajęcia zaraz po zakończeniu programu szczepień, a oprócz socjalizacji uczą się też tam podstawowego posłuszeństwa przy zastosowaniu technik szkolenia opartych na nagradzaniu.

Bardzo istotną zaletą szkolenia w grupie jest możliwość nauczania szczenięcia reagowania na komendy właściciela w sytuacji znacznego rozproszenia uwagi. Tak naprawdę nauczanie się przerywania zabawy z innymi psami i powrotu do właściciela jest prawdopodobnie jedną z najważniejszych rzeczy, jaką dają zajęcia grupowe w psim przedszkolu.

Chociaż swobodna zabawa jest ważną częścią zajęć z socjalizacji szczeniąt, istotne jest również to, że odbywa się ona pod nadzorem i że szkoleniowcy czuwają nad tym, aby szczenięta nauczyły się, jak mają się zachowywać. Jeżeli po prostu pozwala się szczeniętom na swobodne kontakty – w taki sposób, w jaki im to odpowiada – istnieje realne niebezpieczeństwo, że raczej dojdzie do pojawienia się problemów niż do ich zapobiegania.

Zbyt pewne siebie szczenię szybko nauczy się, że samo może kontrolować kontakty z rówieśnikami i może zacząć tyranizować bardziej uległe szczenięta – w ten sposób rodzi się psi zabijaka! W dodatku, niekontrolowane zabawy mogą nauczyć szczenięta, że psy są o wiele lepszymi kompanami od ludzi, i w rezultacie szczenię może zacząć ignorować swojego właściciela. A to pierwszy krok do utraty kontroli nad swoim psem i zamiast stworzyć lepszego czworonożnego towarzysza, można doprowadzić do problemów!

16

Ważne jest zapoznavanie szczenięcia w ludźmi i innymi zwierzętami w łagodny i przyjemny dla niego sposób.

Znaczenie zabawy

Dla naszych psich przyjaciół zabawa jest bardzo istotnym elementem codziennej aktywności. Poza dostarczaniem okazji do ćwiczeń fizycznych, zapewnia także możliwość nawiązywania ważnych kontaktów społecznych – zarówno z właścicielem, jak i z innymi psami. Po pełnym entuzjazmu okresie szcenięcym pies często zaczyna prowadzić bardzo unormowany tryb życia, ale regularne interakcje, takie jak bawienie się z nim zabawkami i codzienne wspólne spacerowanie oraz inne formy aktywności, mają duże znaczenie, jeżeli chcesz, aby twój związek z dorosłym psem przynosił jak najwięcej korzyści wam obojgu.

Wybór odpowiedniej zabawy zależy w dużej mierze od twojego szczenięcia, ale każda zabawa musi odbywać się pod pewną kontrolą i to twoją rolą jest zapewnienie, aby zabawa była spokojną, ale bardzo przyjemną formą aktywności zarówno dla ciebie, jak i dla twojego szczenięcia. Należy unikać zabaw intensywnych pod względem fizycznym, wywołujących u szczenięcia duże podniecenie i rozdrażnienie, a jeżeli małe dzieci chcą bawić się z twoim szczenięciem, musisz zadbać o to, aby taka zabawa odbywała się pod nadzorem osób dorosłych.

17

Oczywiście rasa twojego szczenięcia ma znaczenie przy wyborze rodzaju zabawy dla niego, tak aby sprawiała mu frajdę. Twoje oczekiwania muszą być przy tym realistyczne. Znajomość podstaw użytkowości ras psów może się bardzo przydać i pozwoli uniknąć nieporozumień. Na przykład wielu właścicieli ma idylliczną wizję zabawy ze swoim psem, polegającej na staniu w miejscu i rzucaniu mu piłki, aby ją znajdował i aportował, ale w przypadku na przykład seterów spodziewanie się takiego właśnie zachowania może przynieść rozczarowanie. Natomiast właściciele retrieverów powinni raczej zaopatrzyć się w kilka piłek na lince, aby móc rzucać tę zabawkę wystarczająco daleko! Do zabawy typu „upoluj i zabij zdobycz” można zachęcić psa przez zapewnienie mu piszczących zabawek. Niektóre teriery potrafią bardzo długo i z dużą pasją bawić się w ten sposób. Generalnie nie zaleca się zabaw siłowych, polegających na „walce” o zabawkę, natomiast powinna obowiązywać ważna zasada, że zabawa z psem ma być spokojna, kontrolowana i przede wszystkim ma sprawiać radość.

Kojec domowy

Klatka dla psa, służąca mu w domu za legowisko, a także jako transporter w podróży, może być bardzo przydatnym sprzętem dla posiadacza szczenięcia. Jeśli chcesz sprawić swojemu szczenięciu taką klatkę, musisz pamiętać o tym, aby na początku w prawidłowy sposób zapoznać z nią szczenię. Konieczne będzie oswojenie szczenięcia z klatką w taki sposób, aby czuło się w niej dobrze i uważało ją za miejsce bezpieczne i wygodne.

Aby to osiągnąć, należy zacząć od umieszczenia klatki w spokojnym miejscu w domu i pozostawienia jej z otwartymi drzwiczkami. Włóż do niej kilka smakołyków i zabawek, które zachęcą szczenię do wejścia do klatki i zbadania jej wnętrza. Chodzi o to, aby każde wejście szczenięcia do klatki było dla niego przyjemnym doświadczeniem, związanym z nieodłączną nagrodą. Kiedy już szczenię będzie czuło się w otwartej klatce dobrze, możesz zacząć przyzwyczajać je do tego, że czasami będziesz zamykać jej drzwiczki. Ważne jest, aby proces

oswajania z klatką przebiegał bardzo powoli i nie wolno dopuścić do sytuacji, by szczenię czuło się w niej jak w potrzasku, zamknięte wbrew swojej woli. Należy stopniowo wydłużać czas, kiedy szczenię jest zamknięte w klatce, należy też pozostawiać przez różny czas w pomieszczeniu, w którym jest klatka ze szczenięciem i wychodzić z niego na krótko, a po powrocie otwierać drzwiczki klatki. Ma to na celu pokazanie szczenięciu, że nie musi się niczego obawiać, i osiągnięcie takiego stanu, że samo będzie szukać swojej klatki i spędzać w niej czas z własnej woli.

19

Kiedy szczenię chętnie wchodzi już do swojej klatki i spokojnie w niej przebywa po zamknięciu drzwiczek, możesz zacząć wykorzystywać klatkę jako bezpiecznego i wygodnego miejsca dla szczenięcia w domu, ale także jako transportera dla szczenięcia, na przykład podczas podróży samochodem. Klatka przydaje się także doskonale do nauki czystości w domu oraz jako bezpieczne miejsce dla szczenięcia, kiedy nie możesz się nim zajmować.

Samochód

Podróżowanie samochodem to codzienne doświadczenie dla większości psów, ale nie wszystkie psy to lubią! Ważne jest, aby pamiętać, że dla wielu szczeniąt pierwsza jazda samochodem to podróż od hodowcy do nowego domu. To doświadczenie wiąże się z rozstaniem z rodzeństwem i znanym szczenięciu otoczeniem, w którym panował określony porządek. Dla każdego szczenięcia ta pierwsza podróż to stresujące wydarzenie i dlatego szczenię może kojarzyć samochód z negatywnymi emocjami. To wrażenie może być jeszcze spotęgowane przez fakt, że często druga podróż samochodem to jazda do lekarza weterynarii na szczepienie!

20

Aby przezwyciężyć takie negatywne skojarzenia, ważne jest, aby oswoić szczenię z samochodem i jazdą nim jak najwcześniej i w jak najprzyjemniejszy sposób. Zacznij od zapoznawania szczenięcia z wnętrzem samochodu i przyzwyczajaj je do tego, że spędzasz z nim czas w samochodzie stojącym pod domem. Możesz posłużyć się smakołykami, aby zachęcać szczenię do wejścia do samochodu i nagradzać je za to, że w nim przebywa. Kiedy szczenię będzie już dobrze się czuło w samochodzie, możesz włączyć silnik i znowu dać mu nagrodę za spokojne zachowanie. Dobrze jest posłużyć się znaną szczenięciu kłatką transportową, którą uważa ono za bezpieczne środowisko, można też zaopatrzyć się w specjalne pasy bezpieczeństwa dla psów, które zapewnią szczenięciu ochronę podczas jazdy. Pamiętaj, aby od samego początku przewozić szczenię w tym samym miejscu, w którym będzie ono podróżować, gdy dorośnie. Nie przyzwyczajaj szczenięcia do jazdy na twoich kolanach, bo nie będzie to bezpieczne rozwiązanie, gdy szczenię podrośnie. Zabieraj szczenię często na wycieczki samochodem i staraj się, aby kulminacją niektórych z tych wyjazdów były miłe przeżycia, bo dzięki

temu szczenię będzie miało przyjemne skojarzenia z podróżą. Unikaj jednak wykorzystywania samochodu do zawożenia szczenięcia wyłącznie w miejsca wyjątkowo dla niego przyjemne i ekscytujące, takie jak ulubiony teren spacerów lub miejsce, gdzie odbywają się zajęcia psiego przedszkola, dlatego że może to doprowadzić do tego, że szczenię będzie zbyt podniecone w samochodzie. Niektóre szczenięta mogą podczas jazdy samochodem cierpieć na chorobę lokomocyjną i dlatego dobrze jest unikać karmienia szczenięcia krótko przed podróżą. Jeśli szczenię wymiotuje w czasie jazdy, należy skontaktować się z lekarzem weterynarii i poprosić go o przepisanie odpowiednich leków.

21

Zdecydowanie należy unikać pozostawiania szczenięcia w zaparkowanym samochodzie. Przypuszczalnie zdajesz sobie sprawę z ogromnego ryzyka, na jakie narażone jest szczenię zamknięte w samochodzie latem, ale równie groźne dla niego jest przebywanie w zimnym samochodzie w czasie zimy.

Jeśli jednak musisz zostawić szczenię samo w samochodzie, powinieneś zadbać o to, by:

- nie zostawiać szczenięcia samego na dłużej niż 10 minut
- uchylić okno, aby zapewnić dopływ powietrza do wnętrza samochodu
- wiosną i latem zaparkować w miejscu zacienionym, pamiętając o tym, że nie przez cały czas będzie w tym miejscu cień
- wziąć pod uwagę, że nawet wiosną temperatura we wnętrzu samochodu pozostawionego w słońcu bardzo szybko podnosi się do około 45 °C
- zostawić szczenięciu w samochodzie, w miejscu dla niego dostępnym, trochę wody do picia

Czego szczenię musi się nauczyć

Najważniejszą rzeczą, o jakiej powinniście pamiętać podczas procesu wychowywania i szkolenia szczenięcia, jest to, że wasz związek powinien być oparty na zaufaniu i konsekwentnym postępowaniu. Stosowanie kar i siły fizycznej wobec szczenięcia nie zapewni osiągnięcia tych celów i dlatego uczenie szczenięcia musi bazować na stosowaniu nagród i zachęty. Ważne jest, aby wszyscy członkowie rodziny w taki sam sposób uczyli szczenię i dlatego musicie zaaranżować spotkanie z pozostałymi członkami rodziny, aby umówić się, jakie komendy będziecie stosować i jakie reguły domowe chcecie ustalić. Szczenięta potrzebują jasno określonych granic, a brak konsekwencji w postępowaniu jest prawdopodobnie najczęstszą przyczyną problemów w relacjach między psem a właścicielem. Jeśli nie zapewnisz swojemu szczenięciu godnego zaufania przewodnictwa, twoje szczenię będzie zaniepokojone i zdezorientowane, a przyczyną wielu problemów behawioralnych, w tym agresji, są takie właśnie negatywne i prowadzące do konfliktu emocje.

Bądź konsekwentnym przewodnikiem

Psy potrzebują czuć się bezpiecznie w rodzinie i aby to osiągnąć, musisz zapewnić swojemu psu wyraźne i konsekwentne przewodnictwo.

W ostatnich latach wiele uwagi poświęca się zagadnieniu dominacji, w związku z przypadkami agresji u psów. Musimy jednak pamiętać, że w zdecydowanej większości psy są bardzo szczęśliwe, mogąc zająć niską pozycję w rodzinie, w której żyją, i nie mają absolutnie żadnych ambicji do przewodzenia temu „stadu”! W rzeczywistości większość psów doskonale czuje się, zajmując niższą pozycję w hierarchii swojej grupy społecznej i mając komfort braku odpowiedzialności. Jednak członkowie

23

Uczenie się powinno być dla twojego szczenięcia źródłem radości, a nauka może być elementem twoich zwykłych, codziennych kontaktów ze szczeniciem.

grupy zajmujący niższą pozycję potrzebują godnych zaufania przewodników, którzy zapewnią im poczucie bezpieczeństwa. Dlatego ważne jest, abyś dawał swojemu psu wyraźne i konsekwentne sygnały, że zdajesz sobie sprawę ze swojej roli.

Pamiętaj, że konsekwentne postępowanie nie ma polegać na stosowaniu taktyki siłowej i że skuteczni liderzy nie starają się podkreślić swojej pozycji przez konfrontację i przemoc. Pokazywanie swojemu szczenięciu, „kto jest szefem”, przez konfrontację i przemoc fizyczną zniszczy jego zaufanie do ciebie i doprowadzi do tego, że będzie wobec ciebie podejrzliwie.

Zamiast tego musisz demonstrować swoje przewodnictwo przez konsekwentne wdrażanie rozsądnych i praktycznych zasad. Każdy członek twojej rodziny musi postępować z psem w ten sam sposób. Na przykład, jeśli szczenię będzie wiedziało, że piętro w twoim domu jest dla niego obszarem poza granicami jego własnego terytorium, lub że kanapa jest tylko dla ludzi, będzie absolutnie zadowolone leżąc na swoim pościu. A jeśli nigdy nie dacie mu tego, co sami jecie, nie będzie widziało żadnego sensu w żebraniu przy stole.

24

Nauka zachowania czystości

Wiele osób decydujących się na małe szczenię zdaje sobie sprawę z tego, że czeka je okres dodatkowego sprzątania. Ale jeśli nauka zachowania czystości nie przynosi spodziewanych rezultatów lub jeśli bardzo długo trwa ustalanie właściwych relacji między psem a właścicielem, posiadacze szceniąt mogą niekiedy czuć się bezradni.

Celem każdego właściciela jest nauczanie szczenięcia czystości tak szybko, jak to możliwe. Przestrzegając konsekwentnie kilku prostych zasad, możesz zdecydowanie zwiększyć szanse na sukces i uczynić cały proces nauki zachowania czystości znacznie mniej stresującym i dla ciebie, i dla twojego szczenięcia.

Właściwy rozkład dnia

Szczenię musi skojarzyć, że istnieje związek pomiędzy przebywaniem na dworze a pójściem do toalety, i dlatego ważne jest dla niego, aby było we właściwym miejscu, kiedy poczuje potrzebę załatwienia się.

Istnieją takie sytuacje, kiedy prawdopodobieństwo, że szczenię będzie chciało się załatwić, jest największe. Możesz maksymalnie zwiększyć szansę na powodzenie w nauce zachowania czystości, jeśli zawsze będziesz zabierał szczenię na dwór:

- po każdym posiłku
- po picciu
- po obudzeniu się
- po zabawie

25

To ty jesteś odpowiedzialny za zmniejszenie liczby błędów, jakie robi twoje szczenię. Ważne jest, aby zdawać sobie sprawę, że za każdym razem, kiedy szczenię zrobi błąd i nabrudzi w domu, uczy się przy tym nieprawidłowego kojarzenia i przez to nauka zachowania czystości może przebiegać wolniej.

Wielu właścicielom znacznie łatwiej przychodzi nauczanie swoich szceniąt oddawania na dworze stolca niż moczu, a to dlatego, że szczenię oddaje stolec znacznie rzadziej niż mocz i szanse na to, że za każdym razem będzie znajdowało się we właściwym miejscu, są w związku z tym o wiele większe!

Aby uporać się z tym problemem, może przydać ci się zwykły budzik. Nastaw budzenie co dwie godziny przez całą dobę i regularnie zabieraj szczenię na dwór. Brzmi to może bardzo drastycznie, ale jest to jedna z najszybszych i najprostszych metod nauczania szczenięcia czystości. Wielu właścicieli szceniąt uważa, że naprawdę warto jest poświęcić kilka nocy i budzić się co parę godzin, aby w bardzo krótkim czasie nauczyć szczenię, żeby nie załatwiało się w domu.

Nagroda zamiast kary

Smakołyk może być doskonałym sposobem nagradzania szczenięcia za dobre zachowanie, ale chwila, kiedy nagradzasz szczenię przy-smakiem, ma podstawowe znaczenie dla prawidłowego zrozumie-nia przez nie, czego chcesz je nauczyć. Jeśli zabierasz je na dwór, dobrze jest, abyś zawsze dał mu jakąś nagrodę natychmiast po tym, kiedy się załatwi, aby pojęło, że załatwianie potrzeb fizjologicznych na zewnątrz jest tym, czego oczekujesz od niego. Warto zaznaczyć, że bardzo ważne jest, aby szczenię otrzymało nagrodę jeszcze na dwo-rze, a nie dopiero po powrocie do domu.

26

Załatwianie potrzeb fizjologicznych jest koniecznością i naturalnym zacho-waniem, dlatego każda forma kary w procesie nauki zachowania czystości prowadzi do dezorientacji szczenięcia. Poza tym, sam akt załatwienia się jest dla szczenięcia ulgą i dlatego nie potrafi ono skojarzyć ewentualnej kary ze swoim zachowaniem.

Zamiast pojąć, o co ci chodzi, szczenię nauczy się, że jesteś zagniewany i niemiły, gdy zoba-czysz mocz lub kał i dlatego będzie uważało, że lepiej załatwiać się w takich miejscach, w których trudno ci będzie zauważyć tego rezultaty. Prowadzi to do sytuacji, że szczenię będzie powstrzymywać się od załatwiania się w twojej obecności, a konsekwencją tego będą o wiele większe trudności w naucza-niu go zachowania czystości. Prawdą jest,

że wielu właścicieli szczeniąt spędza mnóstwo czasu w ogrodzie lub innym miejscu na dworze, bezskutecznie czekając, aż szczenię załatwi się, tylko po to, by po powrocie do domu stwierdzić, że natychmiast nabrudziło na dywanie w salonie. Po prostu szczenię nauczyło się, że załatwianie się bez świadków jest bezpieczniejsze!

Dlaczego wygląda na „winowajcę”?

Wielu właścicieli twierdzi, że kiedy odkryją, iż szczenię załatwiło się w domu, na przykład na dywanie, i krzyczą na nie lub pokazują mu, co narozrabiało, szczenię kuli się ze strachu i ma wygląd „winowajcy”.

27

W rzeczywistości takie zachowanie i wygląd „winowajcy” to okazywanie przez szczenię uległości, co ma na celu uspokojenie ciebie, bo szczenię oczekuje po twoim zachowaniu, że chcesz wymierzyć mu karę. Natomiast szczenię nie potrafi skojarzyć faktu, że wcześniej załatwiło się na dywanie, z karą, jaką otrzymuje później, a przez swoje zachowanie chce po prostu złagodzić twój gniew. Takie zachowanie nie ma żadnego związku z aktem wcześniejszego załatwienia się na dywanie.

Dlatego straszenie szczenięcia na przykład zwiniętą gazetą, zanurzanie jego nosa w odchodach i krzyczenie na nie za to, że źle się zachowało, to zdecydowanie niewłaściwe reakcje z twojej strony i za wszelką cenę powinieneś ich unikać.

Jak postępować w razie „wypadku”

Jeśli znajdziesz mocz lub kał w domu, twój instynkt podpowie ci, że należy natychmiast sprzątnąć ten bałagan. Dobrze jest jednak najpierw upewnić się, że szczenięcia nie ma w pobliżu, zwłaszcza gdy odczuwasz gniew i zdenerwowanie. Szczenię doskonale zdaje sobie sprawę z języka twojego ciała i jest bardzo czułe na twoje emocje. Dlatego o wiele lepiej jest sprzątnąć ślady „wypadku”, gdy szczenię tego nie widzi, po to, by uniknąć możliwości, że błędnie zinterpretuje twoje zachowanie,

28

Jeśli zauważysz, że szczenię właśnie załatwia się w domu, musisz także przestrzegać tej samej zasady, żeby nie wykazywać gniewu i chęci wymierzenia szczenięciu kary. Natomiast jakiś nagły, ostry sygnał, na przykład dźwiękowy, może pomóc ci rozproszyć uwagę szczenięcia i przerwać wykonywaną przez nie czynność. Aby przynieść oczekiwany skutek, taki alarmujący sygnał musi być niespodziewany i bardzo ważne jest to, aby szczenię w żaden sposób nie skojarzyło tego sygnału z tobą. Dlatego też najlepiej jest unikać stosowania jakiegokolwiek kary fizycznej w takiej sytuacji. Po zaskoczeniu tym sygnałem szczenięcia musisz zabrać je na dwór, aby mogło wypróżnić się w dozwolonym miejscu i za to otrzymać nagrodę.

Jak nauczyć szczenię, aby zostawało samo

Chociaż jest rzeczą naturalną, że chcesz stworzyć silną więź ze swoim szczenięciem, to jednak dla twojego ulubieńca ważne jest również to, by osiągnąć dojrzałość dorosłego psa i dlatego musi nauczyć się stać na własnych czterech łapach. W miarę dojrzewania szczenięta naturalnie zastępują przywiązanie do matki i rodzeństwa szerszą więzią z całym swoim stadem i twoje szczenię też będzie musiało zrobić to samo. Osłabienie tej więzi między wami może być na początku trudne, ale musisz pamiętać, że to jest bardzo istotna część rozwoju twojego szczenięcia.

Aby obniżyć poziom przywiązania szczenięcia do ciebie, nie musisz wcale zaprzestać wszystkich serdecznych kontaktów z nim, no i oczywiście ważne jest dla ciebie to, aby nadal mieć wspaniałe relacje ze swoim szczenięciem. Jednakże, aby przygotować je na nieuchronne okresy przebywania w samotności, co jest częścią życia psa jako zwierzęcia udomowionego, twoje szczenię musi nauczyć się, że interakcje społeczne

nie zawsze są dostępne na żądanie. Dlatego należy włączyć krótkie okresy socjalnej i fizycznej izolacji do programu wychowania i szkolenia twojego szczenięcia.

Zacznij tę naukę, kiedy tylko szczenię trafi do twojego domu. Kiedy będzie wyglądało na to, że ma ochotę na sen, połóż szczenię na jego pościeli i zostaw je samo w pokoju, zamykając za sobą drzwi. Ignoruj skomlenie i zamieszanie, jakie może robić. Prędszej czy później szczenię zaśnie. Otwórz drzwi pokoju, kiedy jeszcze będzie spało, tak by mogło podejść do ciebie po obudzeniu się.

30

Powtarzaj to ćwiczenie i stopniowo wydłużaj czas, kiedy pozostawiasz szczenię samo. Nie reaguj, kiedy skomle, hałasuje lub drapie w drzwi. Jeśli to uczynisz i wejdiesz do pokoju, w którym szczenię miało zostać samo, to tak, jakbyś dał mu nagrodę za jego zachowanie i następnym razem szczenię też będzie zachowywać się podobnie.

Szczenięta, które nie nauczą się tych ważnych lekcji i pozostaną w pełni uzależnione od swojego właściciela w zakresie wszystkich swoich potrzeb socjalnych, będą podatne na problemy behawioralne, kiedy będą zostawały same, i może u nich dojść do rozwoju tak zwanego lęku separacyjnego. Niszczenie przedmiotów, wycie i załatwianie się w domu to typowe objawy tego problemu. Chociaż można się z nim uporać, stosując odpowiednią terapię behawioralną, to o wiele lepiej jest przede wszystkim zapobiegać!

Nauka posłuszeństwa

Nauczenie szczenięcia posłuszeństwa to bardzo ważna sprawa dla każdego odpowiedzialnego właściciela psa. Ale szkolenie może być też wielką przyjemnością i należy je uważać raczej za okazję do dających satysfakcję kontaktów ze swoim ulubieńcem, niż za uciążliwy obowiązek, który musisz wykonać!

Powinieneś rozpocząć szkolenie swojego szczenięcia od razu, kiedy pojawi się w twoim domu. Uczęszczanie z nim na kurs dla szceniąt może być bardzo przydatne, ale niewłaściwe metody szkolenia

31

Szkolenie powinno bazować na nagradzaniu i pozytywnej interakcji z psami. Unikaj ośrodków, w których stosuje się metody konfrontacji i kary.

są przyczyną wielu problemów behawioralnych, które obserwujemy u dorosłych psów. Dlatego istotne jest, abyś był bardzo uważny, kiedy będziesz wybierać ośrodek szkolenia dla swojego szczenięcia. Powinieneś najpierw wybrać się na zajęcia w interesującym cię ośrodku bez szczenięcia, aby móc obserwować, jak przebiega szkolenie i jakie metody są podczas niego stosowane.

Szkolenie musi sprawiać radość zarówno tobie, jak i twojemu szczeniciu. Ważne jest uświadomić sobie, że małe szczenięta mogą się zmęczyć i zniechęcić, jeśli lekcje będą trwały zbyt długo! Sesje szkoleniowe w domu powinny być krótkie, ale za to powinny odbywać się

często. Trzymiesięcznemu szczeniaku wystarczy kilka pięciominutowych sesji treningowych dziennie.

Brak posłuszeństwa jest bardzo często spowodowany niezrozumieniem przez szczeniaka, czego od niego oczekujesz. Dlatego, jeśli szkolenie nie idzie dobrze, zawsze należy się zastanowić, co może być tego przyczyną. Trzeba raczej dopasować stosowane techniki szkoleniowe, niż obwiniać szczeniaka, że nie wykonuje prawidłowo twoich poleceń.

32

Psy nie rozumieją języków, którymi posługują się ludzie, ale uczą się kojarzyć pewne dźwięki z określonymi działaniami i reagować na nie w odpowiedni sposób.

- Używaj bardzo prostych słów jako komend i umów się z całą rodziną, że wszyscy będziecie postępować tak samo. Jedno słowo może mieć tylko jedno znaczenie.
- Unikaj skomplikowanych zdań jako instrukcji dla swojego szczeniaka.
- Unikaj zdezorientowania szczeniaka przez stosowanie komend składających się z dwóch wyrazów. Na przykład, jeśli „daj” oznacza, że trzeba wypuścić przedmiot z pyska, a „głos”, że należy szczekać, to nic dziwnego, że wiele szczeniąt nie wie, co zrobić, gdy usłyszą komendę „daj głos”!
- Używaj słowa jako „etykiety” konkretnego zachowania, zanim zastosujesz je jako komendę. Oznacza to, że powinieneś wymawiać to słowo tylko wówczas, gdy szczeniaka właśnie wykonuje określoną czynność. Na przykład, mów „siad” wtedy, gdy szczeniaka dokładnie

siedzi, a nie na przykład przykuca z zadem nad podłogą. Po kilku lub kilkunastu powtórzeniach tego słowa w określonych sytuacjach, szczenię skojarzy dźwięk słowa „siad” z czynnością siadania i odtąd będziesz mógł stosować to słowo jako komendę.

- Oprzyj się pokusie powtarzania jakiegoś słowa, gdy szczenię cię nie słucha lub nie reaguje, gdyż albo rezultatem tego będzie brak skojarzenia przez szczenię słowa z czynnością (na przykład mówienie „siad”, gdy szczenię stoi na czterech łapach, prowadzić będzie do konsternacji, co właściwie to słowo oznacza), albo po prostu nauczysz szczenię, że może ignorować twój głos.

33

Szkolenie jest ważnym zadaniem odpowiedzialnego właściciela psa.

Wprowadzenie do szkolenia klikerowego

W ostatnich latach koncepcja szkolenia z użyciem klikera stała się bardzo popularna i możesz też chcieć wypróbować ten sposób nauki podczas szkolenia swojego szczenięcia. To wspaniała zabawa i możesz stosować tę technikę, aby nauczyć szczenię wielu różnych zachowań, zaczynając od podstawowych poleceń, takich jak „siad” czy „waruj”, aż do bardziej skomplikowanych czynności, takich jak dotykanie targetu* czy otwieranie i zamykanie drzwi na komendę! Ideą klikera jest ustanowienie związku skojarzeniowego pomiędzy dźwiękiem, jaki wydaje ten przedmiot, i daniem nagrody, tak że w końcu sam dźwięk klikera odbierany jest przez psa jako nagroda. To ułatwia szkolenie na odległość i pomaga zmniej-

* target – specjalny kijek stosowany w nowoczesnym szkoleniu psów; pies ma w określonych sytuacjach dotknąć go nosem lub trącić łapą [przyp. do wydania polskiego]

żyć ochotę na zastosowanie technik polegających na karaniu psa za nieprawidłowe zachowanie.

Zanim dojdzie do tego, że będzie można zastosować kliker do szkolenia, musi być on kojarzony nierozdzielnie z nagrodą. Pierwszym krokiem w nauce jest wytworzenie u szczenięcia skojarzenia między dźwiękiem klikera i atrakcyjną nagrodą, taką jak na przykład smakołyk. Na tym etapie, klikasz i dajesz jednocześnie szczenięciu małą kawałeczek czegoś do zjedzenia. Powtarzasz tę czynność znowu i znowu, aż twoje szczenię będzie oczekiwało nagrody za każdym razem, gdy usłyszy kliknięcie.

34

≡ **Klik** ≡

Smakołyk

Kiedy już to skojarzenie zostanie utrwalone, możesz zacząć klikać za każdym razem, gdy szczenię wykonuje coś prawidłowo. Dzięki temu będziesz mógł zbudować u niego poczucie pewności siebie przy wyborze zachowania podczas wykonywania nowych ćwiczeń. Pamiętaj, że kliknięcie musi zaakcentować dokładny moment reakcji szczenięcia, na przykład chwilę, gdy twoje szczenię dotyka zadem podłoża, kiedy chcesz, aby usiadło.

Oczekiwana reakcja behawioralna (np. siad)

≡ **Klik** ≡

Smakołyk

Kliker nie jest magicznym przyrządem, ale wydaje bardzo unikalny dźwięk, który jest zawsze taki sam i który wydaje się być niezależny od działania właściciela. Inaczej mówiąc, według psa, to jego postępowanie powoduje, że pojawia się dźwięk klikera. Dlatego twoje szczenię uczy się, że może podejmować dobre decyzje i wybierać właściwe zachowania bez uzależniania tego od twojego przewodnictwa. Oczywiście musisz także szkolić swojego psa w taki sposób, aby wykonywał twoje polecenia, dlatego najlepszym rozwiązaniem jest połączenie zastosowania klikera z nauką komend słownych oraz zapewnieniem stałej interakcji psa z tobą.

35

Reakcja behawioralna (siad) zachodzi równocześnie z sygnałem słownym

i sygnałem ręką („siad”)

≡ **Klik** ≡

Smakołyk

W końcu, gdy prawidłowe zachowanie zostanie już w pełni skojarzone z sygnałem słownym, możesz zacząć używać tego słowa jako komendy, a następnie stosować kliknięcie i smakołyk do nagradzania za wykonanie polecenia.

Sygnał słowny i sygnał ręką („siad”)

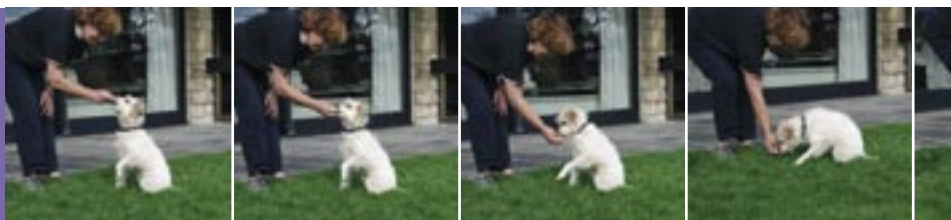
Reakcja behawioralna (siad)

≡ **Klik** ≡

Smakołyk

Na światowym rynku księgarskim dostępnych jest wiele bardzo dobrych podręczników, w których szczegółowo opisano, jak należy szkolić psa, wykorzystując do tego celu kliker. Coraz więcej jest też ośrodków, w których wykorzystuje się kliker w szkoleniu psów. Zanim rozpoczniesz szkolenie swojego psa tą metodą na własną rękę, ważne jest, abyś był do tego dobrze przygotowany, przynajmniej teoretycznie.*

Kliker może być używany jako pomoc w podstawowym szkoleniu szczenięcia, ale wykorzystuje się go również w postępowaniu w przypadku problemów behawioralnych. Może być także bardzo użyteczny jako

środek wywołujący zmianę reakcji emocjonalnych, szczególnie u tych osobników, które reagują zaniepokojeniem lub strachem w pewnych sytuacjach. W rozdziale tej książeczki poświęconym rozwiązywaniu najbardziej powszechnych problemów behawioralnych wyjaśniam to bardziej szczegółowo.

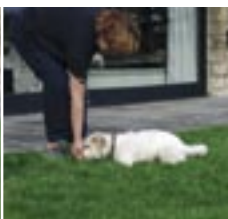
Proste komendy

Bardzo łatwo można nauczyć psa siadania lub kładzenia się na komendę, chociaż może to wymagać cierpliwości. Zawsze miej przygotowane duże ilości małych smakołyków. Na początku będziesz stosować je jako „wabik”, aby pomóc swojemu szczenięciu przyjąć pozycję, o którą ci chodzi, ale ostatecznym celem szkolenia jest to, aby pies zawsze wykonał twoje polecenie, niezależnie od tego, czy masz dla niego smakołyk, czy nie.

Aby nauczyć szczenię komendy „**siad**”, powinieneś stanąć lub uklęknąć przed stojącym psem. Pokaż mu, że trzymasz w ręce smakołyk, i stopniowo przesun ten smakołyk od jego nosa ku górze i nieco do tyłu, powyżej

* Zainteresowanym szkoleniem klikerowym polecamy lekturę książki Barbary Wałdoch „Pozytywne szkolenie psów” oraz innych materiałów dostępnych na stronie internetowej www.kliker.dog.pl [przyp. do wydania polskiego]

jego oczu, tak aby smaczny kąsek znalazł się trochę poza zasięgiem szczenięcia. Większość psów szybko nauczy się, że trzeba usiąść, aby łatwiej dosięgnąć smakołyku i skoro tylko szczenię usiądzie, natychmiast kliknij, daj mu smakołyk i pochwal je. Pamiętaj, proszę, że kliknięcie musi nastąpić dokładnie w momencie, gdy zad szczenięcia dotknie ziemi, bo dzięki temu szczenię nauczy się, że ta właśnie czynność przyniosła mu nagrodę w postaci smakołyku! Na tym etapie szkolenia daj szczeniciu smakołyk od razu, aby zapewnić pozytywne wzmocnienie pożądanego zachowania, ale z czasem odstęp między wykonaniem przez szczenię siadu a otrzymaniem smacznej nagrody powinien być coraz dłuższy.

37

Nauka komendy „**waruj**” jest bardzo podobna do „siad”, jeśli chodzi o sposób, w jaki zapoznaje się z nią szczenię. Pomocne w tym wypadku może być wabienie najpierw szczenięcia przysmakiem do pozycji „siad”, tak że łatwiej będzie następnie zachęcić je do położenia się. Zaczynij od trzymania smakołyku przy nosie szczenięcia, potem powoli, lecz zdecydowanie przesuwaj go prosto w dół, ku ziemi lub podłodze, i trochę przed jego łapy, tak by dosięgnąć smakołyku, szczenię musiało się położyć. Pamiętaj, aby kliknąć natychmiast, gdy pies przyjmie pozycję „waruj”.

Sygnały optyczne dawane ręką mogą być bardzo przydatne jako środek do sprawowania kontroli nad psem na odległość. Można łatwo nauczyć szczenię takich sygnałów, gdy zachęcając je do przyjęcia pozycji „siad”, będziesz trzymać dłoń skierowaną prosto do góry, natomiast ucząc je pozycji „waruj”, twoja dłoń będzie skierowana w dół. Nie zapominaj o dodaniu sygnału głosowego, mówiąc „siad” lub „waruj”, w zależności od tego, jakiego zachowania oczekujesz od szczenięcia, a także

o kliknięciu tuż przed podaniem mu smakołyku. Na następnym etapie szkolenia ważne jest oddzielenie sygnału dawanego ręką od obecności smakołyku. Osiąga się to przez trzymanie smakołyku w ręce, którą daje się sygnał optyczny, jak poprzednio, ale nagradzanie szczenięcia przysmakiem wyłącznie z drugiej ręki. Ręka, która daje sygnał, zostanie bardzo szybko uznana przez szczenię za „sygnalizacyjną” i zmniejszy się u niego oczekiwanie nagrody z tego właśnie źródła.

Kolejnym etapem tego procesu jest zrezygnowanie z trzymania smakołyku w ręce dającej sygnał, tak aby ta ręka służyła właśnie tylko

do dawania sygnałów (ten sam ruch wabiący, ale już bez smakołyku). Tak długo, jak ruch twojej ręki (sygnał) jest taki sam, pies powinien nadal reagować na to jak dotychczas, a jeśli to się uda, będziesz mógł kliknąć, dać swojemu uczniowi smakołyk i bardzo entuzjastycznie go pochwalić!

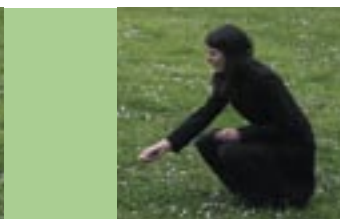
Nauka przychodzenia na zawołanie

Jest to prawdopodobnie najważniejsza komenda w aspekcie sprawowania kontroli nad psem. Nauczenie szczenięcia prawidłowego reagowania na tę komendę może uchronić je w przyszłości przed wypadkami, a tobie da swobodę wybiegania swojego psa na spacerze bez smyczy, jeśli będziesz pewien, że w każdej chwili możesz go przywołać do siebie i odzyskać pełną kontrolę nad nim.

Aby twój pies dobrze wykonywał tę komendę, musisz być dla niego tym, co najważniejsze i najwspanialsze w całym jego życiu. Zawołany, powinien do ciebie przybiec, ponieważ chce być z tobą i uważa ciebie

za kogoś fascynującego i bardzo miłego, a przebywanie z tobą za wielką frajdę. W końcu, czy to nie to, o co właśnie chodzi w posiadaniu psa?

Twoje szczenię będzie musiało przyzwycząić się do przychodzenia do ciebie za każdym razem, kiedy usłyszysz, że wymawiasz jego imię. Możesz rozpocząć ten proces wykorzystując każdą okazję, by powiedzieć jego imię, kiedy właśnie idzie do ciebie, niezależnie od sytuacji. Na przykład, kiedy podchodzi do ciebie, gdy dajesz mu miskę z jedzeniem, albo kiedy przychodzi przywitać się z tobą, gdy wracasz do domu.

39

We wczesnej fazie nauki przychodzenia na zawołanie musisz zapewnić sobie jak największą szansę na sukces. Staraj się być dla szczenięcia najbardziej interesującym elementem otoczenia, dlatego nie rozpoczynaj tego procesu szkolenia na przykład w parku, gdzie musiałbyś rywalizować z nowymi dla szczenięcia zapachami lub z obecnością innych psów.

Zamiast tego powinieneś zacząć naukę przychodzenia na zawołanie w domu i najpierw uczyć swoje szczenię przychodzenia do ciebie z jednego końca pokoju na drugi, a potem z pokoju do pokoju lub z pokoju do ogrodu. Tylko wówczas, gdy będziesz pewien, że szczenię przyjdzie do ciebie, gdy je zawołasz w domu lub na terenie twojej posesji, będziesz mógł zacząć ćwiczenie tej komendy poza domem, podczas spacerów.

Oto kilka rad:

- Zawsze nagradzaj szczenię, kiedy do ciebie podejdzie, niezależnie od tego, jak długo trwało to przychodzenie.
- Twoja komenda, jaką przywołujesz szczenię do siebie, powinna zawsze brzmieć przyjaźnie i zachęcająco oraz powinna być niespodziewana.
- Przykucnij i otwórz ramiona, aby zachęcić szczenię do podejścia do ciebie.
- Nigdy nie karz swojego psa, gdy nie przyjdzie do ciebie na zawołanie.
- Nigdy nie próbuj złapać swojego psa, gdy przechodzi obok ciebie, zamiast do ciebie podejść, bo może to wywołać u niego negatywne skojarzenia z komendą, jaką go przywołujesz. W rezultacie możesz osiągnąć skutek przeciwny do oczekiwanego – psa, który nie podej-
dzie do ciebie dostatecznie blisko, abyś mógł wziąć go znowu na smycz.

Jedną z przyczyn niechętnego przychodzenia na komendę jest to, że wiele psów kojarzy sobie fakt powrotu do właściciela z końcem przyjemności i swobody! Jeśli przywołujesz psa do siebie tylko wtedy, gdy spacer się kończy lub gdy chcesz, aby przestał się bawić, dla psa będzie to bardzo marna zachęta do przyjścia do ciebie! Dlatego ważne jest, abyś przywoływał szczenię do siebie w chwilach zupełnie przypadkowych i bez konkretnego powodu, tak by szczenię uważało podejście do ciebie w takich sytuacjach za sposób na zyskanie twojej uwagi, a może i na dostanie dodatkowej nagrody, na przykład smakołyku!

41

Chodzenie na smyczy

Chodzenie na smyczy nie jest dla szceniąt naturalną umiejętnością, dlatego ważne jest, aby zapoznać swojego nowego ulubieńca z obrozą i smyczą tak wcześnie, jak to tylko możliwe.

Powinieneś zacząć proces przyzwyczajania szczenięcia do obroży i smyczy, zakładając mu je, kiedy przebywa w domu lub ogrodzie, i postępować w tych chwilach tak, aby te rzeczy kojarzyły się szczenięciu z wieloma pozytywnymi emocjami. Na tym etapie nie próbuj jeszcze zabierać szczenięcia na spacer.

Dopiero kiedy szczenię oswoi się na tyle ze smyczą i obrozą, że nie będzie miało nic przeciwko temu, aby mieć je na sobie, możesz zacząć przyzwyczajać swojego pieska do zabierania go na spacer! Kiedy pociągasz za smycz, rób to bardzo delikatnie i zwracaj uwagę szczenięcia na siebie, łagodnie wołając je po imieniu. Kiedy tylko pójdzie kawałek na smyczy, daj mu w nagrodę mały smakołyk i pochwal je. Nie martw się, jeśli przy tej pierwszej okazji szczenię zrobi tylko kilka kroków na

smyczy. Podczas początkowych, króciutkich spacerów ważne jest, aby zachęcać szczenię do regularnego kontaktu wzrokowego z tobą, przyciągając jego uwagę na przykład przez wydawanie interesujących je dźwięków. W ten sposób szczenię nauczy się pozostawiania w stałym kontakcie z tobą podczas spacerów.

Zapobieganie ciągnięciu na smyczy

To, że szczenięta ciągną na smyczy podczas pierwszych wyjść z domu, jest rzeczą całkiem normalną, ale musisz oduczyć swoje szczenię takiego zachowania jak najszybciej. Wyjście na spacer z dorosłym psem jest o wiele przyjemniejsze, jeżeli idzie spokojnie obok ciebie, poza tym będziesz mieć o wiele lepszą kontrolę nad swoim psem, jeżeli nie będzie ciągnąć cię na smyczy.

Aby nauczyć szczenię, że za ciągnięcie na smyczy nie dostaje się nagrody, musisz reagować na takie jego zachowanie zatrzymując się i stojąc całkiem bez ruchu, pozbawiając je w ten sposób możliwości kontynuowania spaceru. Kiedy napręży smycz i zauważy, że nie może iść dalej, obejrzy się, aby sprawdzić dlaczego. Kiedy tylko to zrobi, powinieneś zacząć iść do tyłu, delikatnie pociągając za smycz. Szczenię zacznie iść w twoim kierunku, a kiedy będzie to robiło, możesz zachęcać je pozytywną komendą słowną, którą je do siebie przywołujesz. Kiedy już z powrotem znajdzie się przy tobie, powinieneś bardzo je pochwalić, a następnie kontynuować spacer.

Na początku szkolenia może być konieczne powtarzanie tego ćwiczenia wiele razy, ale wkrótce twoje szczenię nauczy się, że spokojne chodzenie na smyczy obok ciebie zapewnia spacer, natomiast ciągnięcie na smyczy powoduje zatrzymanie i cofanie się.

43

Komunikacja wzdłuż smyczy

Bardzo istotne jest, abyś pamiętał, że smycz jest kanałem komunikacyjnym między tobą a twoim szczenięciem, a sygnały emocjonalne, takie jak napięcie czy zdenerwowanie, bardzo łatwo są przenoszone wzdłuż smyczy. Wiele problemów behawioralnych, takich jak agresja wobec innych psów, nasila się wskutek niezamierzonej komunikacji emocji właściciela wzdłuż smyczy. Dlatego ważne jest, abyś pamiętał, żeby zawsze zachowywać się spokojnie i być w dobrym nastroju, kiedy zabierasz swoje szczenię na spacer.

Jak bystre jest twoje szczenię?

Każdy lubi myśleć, że jego szczenię jest bystre, a fakt, że nasze psy tak chętnie się uczą tego, co chcemy im przekazać, wskazuje, że ich poziom inteligencji zasługuje na nasz podziw. Jednak kiedy zwierzę wykazuje także zdolność rozwiązywania problemów, a nie tylko zwykłego wykonywania poleceń, świadczy to o nieprzeciętnym poziomie inteligencji i dużą radość może przynieść poddanie swojego szczenięcia testowi sprawdzającemu,

jak radzi sobie ono, kiedy ma problem do rozwiązania. Kiedy ukryjesz smakołyk za pewnego rodzaju fizyczną barierą, nakrywając go na przykład puszką, to czy twoje szczenię będzie wiedziało, że przysmak nadal jest w tym miejscu? Jeżeli pokażesz mu, gdzie kładziesz smakołyk, a następnie wyprowadzisz je z pokoju, czy będzie pamiętało, gdzie zostawiłeś smakołyk, kiedy wróci do pokoju? A jeżeli ustawisz przeszkodę i umieścisz smakołyk po jej drugiej stronie, to czy twojemu szczenięciu uda się znaleźć sposób na dotarcie do niego?

44

Pamiętaj, że twoje szczenię uczy się przez cały czas i to ty jesteś odpowiedzialny za to, aby nauczyło się prawidłowych zachowań.

Zabawa ze szczenięciem w chowanie smakołyków oraz umieszczanie ich za przeszkodą to nie tylko frajda, ale także możliwość sprawdzenia umiejętności twojego szczenięcia, takich jak orientacja w przestrzeni czy zapamiętywanie położenia przedmiotów.

Nawiązywanie przyjaźni z lekarzem weterynarii

Jednym ze środowisk, z jakimi należy zapoznać szczenię bardzo wcześnie, jest gabinet lekarza weterynarii. Oczywiście masz nadzieję, że twoje szczenię ma długie i zdrowe życie przed sobą oraz że liczba wizyt u lekarza weterynarii będzie ograniczona do minimum, ale nawet zdrowe psy muszą odwiedzać lecznicę dla zwierząt raz lub dwa razy w ciągu roku. Jeżeli już teraz podejmiesz kroki, aby zaznajomić swoje szczenię z lekarzem weterynarii i jego gabinetem w sposób wywołujący pozytywne skojarzenia, przyszłe wizyty mogą okazać się przyjemnością zarówno dla ciebie, jak i dla twojego psa.

Podstawową przyczyną tego, że pies zachowuje się w lecznicy bojaźliwie, jest wykształcenie już w wieku szczenięcym skojarzenia między gabinetem weterynaryjnym i ludźmi, którzy w nim pracują, a nieprzyjemnymi doświadczeniami, takimi jak szczepienie, jakie spotykają szczenię w tym miejscu. Oczywiście nie ma możliwości uniknięcia wszystkich negatywnych doznań, na jakie szczenię jest narażone w lecznicy weterynaryjnej, ale istnieje sposób na zmniejszenie do minimum wpływu tych nieprzy-

jemnych zdarzeń na odczucia szczenięcia, a pomocne w tym są regularne wizyty ze szczeniciem u lekarza weterynarii.

Zgodnie z tą koncepcją, powinieneś zabierać szczenię do lecznicy częściej, niż jest to potrzebne, na przykład po to, aby kupić dla niego karmę, i musisz zapewnić, by większość z tych wizyt dostarczała szczeniciu pozytywnych doświadczeń, takich jak na przykład to, że w tym miejscu będzie pieszczone i otrzyma coś smacznego do zjedzenia. W rezultacie ogólne wrażenie, jakie szczenię wyniesie z lecznicy, będzie takie, że jest to bardzo przyjemne miejsce, a nega-

46

Wizyty u lekarza weterynarii powinny być przyjemnością dla twojego szczenięcia.

tywne doświadczenia, z jakimi ma w tym miejscu czasami do czynienia, szczenię będzie uważało za „wydarzenia specjalne”. Personel lecznicy na pewno chętnie pomoże ci w procesie osvajania szczenięcia z tym miejscem, chociażby dlatego, że o wiele łatwiej jest mieć do czynienia ze szczęśliwym psem, a poza tym nikt nie lubi widzieć strachu i paniki w oczach swojego pacjenta!

Poza przyzwyczajaniem szczenięcia do wizyt w lecznicy, ważne jest także nauczenie go, że sposób obchodzenia się z nim, z jakim będzie miało do czynienia u lekarza weterynarii, to nic takiego, czym należałoby się przejmować. Kontrola oczu, uszu i jamy ustnej czasami odbierana

Dla twojego szczenięcia ważne jest, aby miało pozytywne skojarzenia z takimi czynnościami, jak badanie czy regularne zabiegi służące zdrowiu – na przykład czyszczenie zębów lub pielęgnacja sierści.

47

jest przez szczenię jako forma kontaktu budząca lęk. Możesz pomóc szczenięciu zmienić to odczucie, wykonując samemu takie oględziny w domu i traktując je jako formę codziennych kontaktów. Jeżeli w domu będziesz codziennie sadzał szczenię na powierzchni znajdującej się na pewnej wysokości, na przykład na stole, i będziesz zaglądał mu do uszu i oczu oraz otwierał mu pyszczek, to nabierze przekonania, że takie czynności są całkiem normalne. Jeśli jeszcze w dodatku oględziny połączone będą z dawaniem szczenięciu małych przysmaków, to będzie ono wręcz oczekiwało takiego „badania”!

Dbanie o higienę jamy ustnej

Poza regularnym odrobaczaniem szczenięcia i stosowaniem środków chroniących je przed pchłami, musisz także zadbać o higienę jego zębów i dziąseł. Dlatego jak najwcześniej należy przyzwyczaić szczenię do czyszczenia zębów szczoteczką. Aby móc w przyszłości codziennie szczotkować zęby swojego psa bez oporu z jego strony, musisz przyzwyczaić szczenię do tego, że trzymasz je za pyszczek i otwierasz mu go, a także

do tego, że wkładasz mu do pyszczka szczoteczkę z pastą do zębów i dotykasz nią jego zębów i dziąseł.

Prawdziwego czyszczenia zębów nie trzeba zaczynać, zanim szczenię nie skończy sześciu miesięcy i nie zmieni uzębienia na stałe, ale wtedy będzie już za późno na zapoznanie go z tą nową formą traktowania, jaka konieczna jest przy czyszczeniu zębów. Dlatego musisz rozpocząć przygotowania, kiedy szczenię będzie w wieku od sześciu do ośmiu tygodni.

Jeśli nauczysz szczenię akceptowania sytuacji, że trzymasz ręką jego pyszczek od góry, pomoże ci to unieruchomić jego głowę, gdy będziesz musiał

podnieść jego wargi, aby wyczyścić szczoteczką zewnętrzne powierzchnie jego zębów.

Natomiast nauczenie szczenięcia, by pozwoliło ci na otwarcie sobie pyszczka i przytrzymywanie otwartego jedną ręką, umożliwi ci wyczyszczenie jego zębów od wewnątrz. Jeśli będziesz często wkładać szczenięciu do pyszczka miękką szczoteczkę do zębów, czy nawet palec, i delikatnie pocierać jego zęby po kolei, oswoisz szczenię z czynnością czyszczenia zębów. Kiedy wyrosną mu już zęby stałe, będziesz mógł przejść do rzeczywistego szczotkowania zębów, zapewniając im codzienną pielęgnację.

Regularne czesanie szczenięcia jest oczywiście bardzo ważne dla zapewnienia właściwej pielęgnacji jego okrywy włosowej, ale jest to także bardzo pomocny sposób przyzwyczajania go do pewnych ograniczeń swobody, koniecznych w układaniu. Szczenięta należy czesać miękką szczotką i początkowo takie sesje pielęgnacji sierści powinny być krótkie, ale za to częste. Staraj się zawsze zakończyć czesanie, zanim szczenię zacznie się wiercić, i stopniowo czesz je coraz dłużej. Taki zabieg pielęgnacyjny powinien obejmować także dotykanie różnych miejsc na ciele szczenięcia, oglądanie jego łapek oraz podnoszenie ogona i uszu. Pamiętaj, aby nagradzać szczenię za to, że siedzi lub stoi spokojnie i akceptuje to, co z nim robisz.

49

Ubezpieczenie psów

Ubezpieczenie zwierząt domowych jest w jednych krajach bardziej powszechne niż w innych, ale będąc odpowiedzialnym właścicielem, powinieneś postarać się znaleźć firmę, która ubezpieczy twojego psa. Ubezpieczenie nie tylko zapewni ci komfort pokrycia kosztów ewentualnego leczenia psa, ale wiele polis zawiera także ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, co daje ci pewne zabezpieczenie w sytuacji, gdyby twój pies spowodował jakiś wypadek. Powinieneś zapytać lekarza weterynarii, czy wie, jakie rodzaje ubezpieczenia są dostępne, albo poszukaj na własną rękę wśród instytucji zajmujących się ubezpieczeniami. Pamiętaj, aby przed wykupieniem polisy i podpisaniem umowy z ubezpieczycielem dokładnie przeczytać całą umowę, zwłaszcza te fragmenty, które napisane są mniejszą czcionką, byś miał pewność, co naprawdę oferuje ci ta polisa.

Jak radzić sobie z powszechnymi problemami behawioralnymi

Załatwianie się w domu

Problem załatwiania się w domu przybiera wiele form i pierwszą rzeczą, jaką należy ustalić, jest reguła, jaka dotyczy tego problemu. Czy twój pies tak często załatwia się w mieszkaniu, że wskazuje to na całkowity brak efektów nauki zachowania czystości? A może dochodzi do tego w określonym czasie, miejscu lub okolicznościach, sugerujących, że występuje jakiś szczególny bodziec skłaniający szczenię do takiego nieprawidłowego zachowania?

U psów, które postępują tak, jakby w ogóle nie uczono ich zachowania czystości w domu, mogło po prostu nigdy nie dojść do wytworzenia właściwych skojarzeń w tym zakresie, albo też z jakichś przyczyn mógł zostać zaburzony proces nauki czystości. Dlatego dokładne poznanie historii psa, środowiska, z którego się wywodzi, a także tego, jak zachowywał się w początkowej fazie nauki zachowania czystości, oraz zrozumienie samej natury problemu jest konieczne do tego, by rozwiązać istniejący problem w prawidłowy sposób. Postępowanie w tym wypadku polega na powrocie do podstaw nauki zachowania

czystości w domu i zapewnieniu psu możliwości regularnego wychodzenia na dwór, wtedy, kiedy mógłby chcieć się załatwić.

Musisz zbadać wszystkie możliwe powody, które sprawiają, że twój pies unika załatwiania swych potrzeb fizjologicznych na dworze. Musisz także poszukać wszystkich możliwych przyczyn skłaniających go do wyboru miejsca na załatwianie się właśnie w domu. Dzięki temu będziesz mógł wybrać prawidłową drogę do rozwiązania problemu. Przede wszystkim jednak musisz zwalczyć w sobie chęć konfrontacji ze swoim psem i pamiętaj, że karanie psa po fakcie może tylko pogorszyć sprawę.

51

Niektóre psy załatwiają się w domu, chociaż są bardzo dobrze nauczone zachowania czystości i potrafią dość długo wytrzymać bez potrzeby wyróżnienia się. W takich przypadkach należy podejrzewać, że istnieje jakiś inny powód takiego nieprawidłowego zachowania. Kluczem do sukcesu w tym wypadku jest znalezienie czynnika motywującego psa do takiego postępowania. Powinieneś poprosić swojego lekarza weterynarii o radę i jeśli to konieczne, lekarz będzie mógł umówić cię na konsultację z godnym zaufania doradcą behawioralnym, który szczegółowo przeanalizuje zachowanie twojego psa.

Pilnowanie jedzenia

Pożywienie jest dla psa bardzo cenną rzeczą i kiedy ludzie podchodzą do psów podczas posiłku, często zdarza się, że psy uważają to za zagrożenie. Mogą wówczas okazywać jakąś formę zachowania obronnego, takiego na przykład jak odślanianie zębów i warczenie.

Chociaż można sobie całkowicie wytłumaczyć takie zachowanie, to jednak jest ono po prostu nie do zaakceptowania w środowisku domowym i ważne jest, aby właściciele mogli swobodnie podchodzić do psa lub przechodzić koło niego, kiedy je, a nawet zabierać mu kawałki pożywienia, gdyby była taka potrzeba.

Musisz nauczyć swoje szczenię, że ludzie podchodzący do jego miski z jedzeniem nie stanowią dla niego zagrożenia i dlatego powinieneś powstrzymać się od zabierania mu jego miski. Zamiast pokazania szczenięciu, że masz nad nim kontrolę, raczej po prostu nauczysz je,

52

że stanowisz zagrożenie dla źródła jego pożywienia i że powinno bronić go przed tobą za wszelką cenę. Rozsądniej jest przyzwyczaić szczenię do tego, że stoisz obok, kiedy je, i dawać mu polecenie, aby usiadło, kiedy chcesz mu włożyć więcej karmy do miski.

Możesz nawet włożyć do miski szczenięcia coś, co uważa ono za szczególnie przysmak, aby wzmocnić u niego pozytywną interpretację faktu, że jesteś blisko jego miski z jedzeniem. Musisz jednak pamiętać, aby ta dokładka była bardzo niewielka i mogła być zjedzona bardzo szybko, tak by nie stała się rzeczą, której szczenię chciałoby strzec przed tobą. Kiedy szczenię zaakceptuje już to, że jesteś blisko niego podczas jedzenia, będziesz mógł przejść do kolejnego etapu szkolenia i podnosić miskę z podłogi, aby włożyć do niej smakowitą dokładkę, a następnie stawiać ją z powrotem na podłodze, aby szczenię mogło kontynuować posiłek.

Niszczenie

Wiele osób planujących zakup szczenięcia spodziewa się pewnych zniszczeń w domu, kiedy pojawi się w nim młody pies, ale w niektórych wypadkach rozmiary tych zniszczeń mogą osiągnąć poziom przerażający właścicieli i skłaniający ich nawet do myśli o poszukaniu dla szczenięcia nowego domu. Tak jak w przypadku każdego innego zachowania, najistotniejsze jest to, aby – zanim podejmie się próbę poprawienia tego zachowania – znaleźć motyw, który skłania szczenię do takiego postępowania. Ważne jest także, aby pamiętać, że przyczyny niszczenia przedmiotów mogą być bardzo różne.

53

Jeżeli takie zachowanie ma wyłącznie związek z procesem wymiany zębów na stałe, to istotne jest, aby zapewnić szczenięciu wystarczającą ilość przedmiotów nadających się do gryzienia i żucia. Szczenię w okresie ząbkowania powinno mieć cały czas dostęp do zabawek, które powinny być tak dobrane, aby stanowiły najlepsze ujęcie dla jego zwiększonej w tym czasie skłonności do aktywnego posługiwania się zębami. Oczywiście ważne jest, aby wykazać w tym okresie właściwą troskę o zęby szczenięcia, dlatego należy unikać zbyt twardych zabawek, które mogłyby uszkodzić dziąsła lub spowodować pęknięcia zębów podczas gryzienia. Twój lekarz weterynarii może doradzić ci także w tej sprawie.

Jeżeli jednak przyczyna destruktywnego zachowania psa jest inna, prawdopodobnie konieczne będzie głębsze zastanowienie się, co je wywołuje. Częstą przyczyną takiego zachowania jest lęk separacyjny wywołany rozłąką z właścicielem, zdenerwowanie, a nawet nuda. Jeśli do takiego niepożądanego zachowania dochodzi wyłącznie wtedy, gdy pies zostaje

sam w domu, dobrze byłoby włączyć kamerę video na czas, gdy nikogo nie ma w domu, aby dowiedzieć się, co naprawdę robi twój pies podczas nieobecności domowników. Często takie nagranie zachowania psa może być niezwykle interesujące i może ujawnić prawdziwą motywację do niszczenia, której nawet mogłeś nie brać wcześniej pod uwagę.

Niech cię nigdy nie opanuje ochota wymierzenia psu kary za jego zachowanie, kiedy odkryjesz jakieś zniszczenia spowodowane przez niego. Oczywiście może to być bardzo trudne, kiedy po powrocie do domu zastajesz w nim kompletny chaos, ale zastosowanie kary po fakcie będzie

54

Jeśli jakiś aspekt zachowania twojego psa budzi twój niepokój, nie wahaj się poszukać pomocy u swojego lekarza weterynarii.

prowadzić jedynie do dezorientacji psa i może grozić ryzykiem zniszczenia więzi, jaka istnieje między wami.

Problemy terytorialne

Jednym z najczęstszych argumentów za posiadaniem psa, jakie ludzie wymieniają, jest to, że oczekują od niego pewnego rodzaju ochrony swojej własności i swojej rodziny. Jednakże stawiamy naszym psom bardzo wysokie wymagania, oczekując od nich, że będą potrafiły same odróżnić przyjaciela od wroga. Chcemy przecież, aby były nastawione przyjaźnie do obcych, których spotykają na ulicy, serdecznie witały gości w domu i były szczęśliwe, gdy zatrzymujemy samochód i pytamy

zupełnie obce osoby o drogę, ale jednocześnie oczekujemy od nich, żeby były gotowe zatrzymać intruza, który dostał się do naszego mieszkania, i by broniły nas przed bandytami na ulicy!

Zapobieganie nadmiernym reakcjom obrony własnego terytorium polega w dużej mierze na odpowiednim poziomie socjalizacji psa i przyzwyczajeniu go w młodym wieku do tego, że dom odwiedzają różni dostawcy, tacy jak listonosze, oraz goście, tacy jak rodzina i przyjaciele. Aby uniknąć agresji wobec dostawców, jak najczęściej zabieraj swoje szczenię przed dom, aby mogło tam spotkać na przykład listonosza i zapoznać się

55

z nim, i poproś go, aby dał szczenię zabawkę lub smakołyk. To zachęci szczenię do tego, aby było raczej zadowolone z wizyty listonosza, a nie próbowało go odstraszyć.

Agresja wobec ludzi

Jeśli posiadanie psa ma być dla ciebie satysfakcjonujące, to wasz związek powinien być oparty na współpracy i wzajemnym zaufaniu, a kiedy pies gryzie ludzi, to relacje pomiędzy właścicielem i psem raczej są pozbawione tych zalet. Badania wykazały, że o wiele częściej dochodzi do wykazywania przez psa agresji wobec ofiar, które są mu znane, niż wobec obcych, oraz że dzieci są szczególnie na to narażone. Sytuacje, w których najczęściej dochodzi do agresywnych zachowań psa wobec ludzi, obejmują kontakty między małymi dziećmi a psami oraz takie przypadki, kiedy ludzie podchodzą do psów w sytuacjach, które są dla psa trudne do opa-

nowania. Kiedy pies wykazuje agresję wobec obcych osób w miejscach publicznych, prawne konsekwencje są bardziej surowe.

Ustalenie, co motywuje psa do konkretnego zachowania jest zawsze kluczem do sukcesu w reformowaniu go, a w wypadku agresji wobec ludzi najlepiej zwrócić się po pomoc do psychologa behawioralnego zajmującego się zachowaniami zwierząt, aby ten specjalista dokładnie zbadał ten przypadek. Najbardziej powszechną motywacją do agresji wobec ludzi jest konflikt emocjonalny, a istnieniem braku konsekwencji w relacjach między psami a ludźmi tłumaczy się, dlaczego wiele psów domowych zaczyna wykazy-

56

wać oznaki lęku w interakcjach z ludźmi w ich otoczeniu. Takie psy czują się zagrożone, gdy dochodzi do ich kontaktu z ludźmi, a postępowanie w takich przypadkach polega na zaniechaniu wszelkich form konfrontacji i podjęciu działań w celu zreformowania percepcji psa przez nauczanie go, że ludziom można ufać.

Jeśli masz jakieś problemy ze swoim psem polegające na jego agresywnym zachowaniu wobec ludzi, bardzo ważne jest, abyś w żaden sposób nie próbował konfrontacji z nim. Należy oczywiście rozważyć medyczne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na takie zachowanie psa, i warto też jak najszybciej poszukać profesjonalnej pomocy u psychologa behawioralnego zajmującego się psami lub u lekarza weterynarii.

Agresja wobec innych psów

Jedną z przyjemności, jaka jest udziałem posiadaczy psów, jest możliwość chodzenia na wspólne spacerzy ze znajomymi miłośnikami psów i obserwowanie, jak psy się bawią. Jednak dla niektórych właścicieli kontakty

ich psa z innymi przedstawicielami tego gatunku są źródłem problemów, a spacerzy są w związku z tym ograniczone i na pewno mniej przyjemne. Agresja psów mieszkających w tym samym domu wobec siebie może być przyczyną dużego stresu domowników. Czasami trudno sobie poradzić z tym problemem, zwłaszcza gdy dochodzi do agresji między sukami żyjącymi pod tym samym dachem.

Pierwszym krokiem w przypadku każdej agresji jest ustalenie przyczyny, która ją wywołuje. Ważne jest, aby pamiętać, że psy mogą zachowywać się nieprzyjaźnie wobec osobników tego samego gatunku z różnych

57

przyczyn. Strachliwe, nie pewne lub defensywne zachowanie to prawdopodobnie najbardziej powszechne przyczyny konfliktów między psami, ale w takich przypadkach należy również wziąć pod uwagę wpływ hormonów, a także inne czynniki natury medycznej, takie jak na przykład ból.

Ponieważ agresja może być bardzo skuteczna w rozwiązywaniu potencjalnych konfliktów między psami, bardzo szybko może utrwalić się jako zachowanie wyuczone. Dlatego w takich wypadkach zaleca się jak najszybsze poszukanie profesjonalnej pomocy u doradcy behawioralnego lub lekarza weterynarii.

Nadmierne szczekanie

Szczekanie jest naturalną formą komunikowania się psów, ale są takie sytuacje, w których psy, według ich właścicieli, szczekają zdecydowanie za dużo. Tak jak w przypadku innych problemów behawioralnych, najpierw należy ustalić, co jest motywem takiego zachowania psa, a także, czy to zachowanie jest już w jakimś stopniu utrwalone.

Szczekanie może przybierać wiele form i dokładne opisanie lub nagranie takiego zachowania psa może bardzo się przydać lekarzowi weterynarii lub psychologowi behawioralnemu, który będzie starał się pomóc właścicielowi psa w procesie prawidłowego rozpoznania problemu. Niezamierzone nagradzanie psa za jego sygnały głosowe jest bardzo powszechne, gdyż ludzie mają skłonność do interpretowania psiego szczekania jako formy przemawiania do właściciela i reagują na to taką czy inną interakcją z psem. Nauczenie psa szczekania na komendę może być przydatne do ustalenia pewnej kontroli nad jego zachowaniem, a obniżenie

u psa poziomu podniecenia lub strachu, a także zaprzestanie niezamierzonego wzmacniania jego zachowania przez reakcje właściciela, będą dobrymi sposobami postępowania w przypadku tego problemu. W sytuacjach, kiedy problem dotyczy psów, które szczekają, gdy zostają same w domu, konieczne będzie postępowanie, które osłabi u psa niepokój związany z osamotnieniem, a kiedy uporczywe szczekanie związane jest z obroną własnego terytorium, trzeba wziąć pod uwagę wszystkie możliwe przyczyny, takie jak strach, zaniepokojenie czy konflikt.

W medycynie behawioralnej nie ma żadnych natychmiastowych diagnoz, ani rozwiązań problemów, i jeśli twój pies szczeka tak dużo, że grozi to nadszarpnięciem twojej więzi z nim, wskazane byłoby, abyś umówił się ze swoim lekarzem weterynarii na wizytę, aby przedyskutować z nim ten problem i ewentualnie uzyskać skierowanie na konsultację do specjalisty, który może ci pomóc.

Wspaniała więź przez całe życie

Nie wolno ignorować niewłaściwego, niepokojącego lub nawet niebezpiecznego zachowania psa, ponieważ można zrobić wiele, aby mu pomóc w takich wypadkach. Poza tym takie zachowanie często ulega pogorszeniu, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań, aby rozwiązać istniejące problemy. Szczęśliwy i zadowolony pies jest wspaniałym źródłem radości dla jego właściciela, a korzyści z posiadania takiego psa jest naprawdę bardzo wiele. Poświęcając czas na zrozumienie potrzeb swojego psa już w okresie szczenięcym, zarówno tych fizycznych, jak i socjalnych, możesz z pewnością pomóc swojemu szczenięciu, aby wyrosło na zrównoważonego, dobrze wychowanego i zsocjalizowanego psa, którego posiadanie jest przyjemnością i który jest mile widzianym członkiem społeczności, w jakiej żyjesz.

Jedna firma – dwie marki

Dla firmy The Iams Company opracowywanie i produkcja karm dla psów i kotów, sprzyjających zdrowiu i przedłużeniu życia naszych czworonożnych ulubieńców, jest podstawowym celem działalności. Aby zapewnić optymalne pożywienie dla twojego pupila teraz i w przyszłości, firma ta oferuje ci karmy dwóch uznanych w świecie marek – Eukanuba dla psów i kotów oraz Iams dla kotów. Wybierz dla swojego szczenięcia jedną z karm Eukanuba Puppy & Junior, w zależności od wielkości rasy, jaką reprezentuje, a później odpowiednią dla niego karmę Eukanuba Adult, Mature lub Senior, aby mieć pewność, że twój pies otrzymuje pożywienie najwyższej jakości, jakiego potrzebuje do prawidłowego rozwoju w młodości oraz zdrowia przez całe życie.

Eukanuba

Zalecane pozycje książkowe i inne materiały

Barbara Wałdoch – „Pozytywne szkolenie psów”

Karen Pryor – „Najpierw wytresuj kurczaka”

Pat Miller – „Nasz wierny przyjaciel pies. Metody pozytywnego wzmocnienia psów w treningu”

Gwen Bailey – „Szkola szczeniąt”

Gwen Bailey – „Szczenię doskonałe”

Stanley Coren – „Jak rozmawiać z psem”

John Fisher – „Okieł psa”

John Fisher – „Dlaczego mój pies...?”

Bogdan Górny, Zofia Mrzewińska – „Sam wychowasz swego psa”

Płyta CD „Sounds Sociable” (informacje na www.soundsscary.com)

Płyta CD „Sounds Soothing” (informacje na www.soundsscary.com)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

